

Sarvikadun vesihuollon ja katujen saneeraus / Lahden kaupunki, Lahti Aqua Oy

- Hankintaoikeudellista jälkiarviointia tilintarkastuslausunnon johdosta

Hankintaratas

Laatua ja tehoa hankintoihin

Antti Tieva *TKT, OTM*

Työkokemus ja koulutus:

- Hankintaratas Oy, toimitusjohtaja 2020 -
- Soite kuntayhtymä, hankintajohtaja 2017 - 2020
- Kokkolan kaupunki, hankintapäällikkö 2011 - 2016
- Lahden kaupunki, hankinta-asiantuntija 2010 - 2011
- Built Environment Services Oy, sivutoiminen konsultti
- Aalto-yliopisto, BES-tutkimusryhmä, tutkija 2005 - 2010

- Tekniikan tohtori, Aalto-yliopisto
- Oikeustieteen maisteri, Lapin yliopisto

Mikko Markkula *VT, OTM*

Työkokemus ja koulutus:

- Hankintaratas Oy, osakas 2020 -
- Koiviston Auto Oy, toimitusjohtaja ja konsernilakimies 2003 - 2020
- Varatuomari, Raaseporin käräjäoikeus

- Oikeustieteen maisteri, Lapin yliopisto

- ”Kuljetus- ja maansiirtoliike Timoselta tehdyt hankinnat (Sarvikadun vesihuollon ja katujen saneeraus) oli tehty ilman kilpailutusta.
- Yhteistyösopimus erityisalojen hankintalain normaalia korkeampien kilpailutuksen kynnysarvojen alla toimivan kaupungin tytäryhtiön Lahti Aqua Oy:n kanssa ei ole peruste kilpailuttamatta jättämiselle.
- Hankintalain 2 luvun 10 §:ssä säädetään poikkeuksesta hankintalain soveltamiselle vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen hankintojen osalta. Kyseessä olevaa hankintaa ei ole tehty niiden toimintaa varten, joten hankinta olisi tullut tehdä hankintalain mukaisesti. Hankinnassa ei voida katsoa noudatetun hankintalain säännöksiä.”

- Sarvikadun saneerausurakka kilpailutettiin samanaikaisesti kolmen muun vesihuolto- ja katusaneerausurakan kanssa.
- Tarjoukset pyydettiin kolmelta urakoitsijalta lähettämällä heille 14.12.2021 tarjouspyyntöasiakirjat sähköpostitse. Hankintailmoitusta ei julkaistu.
- Kuljetus- ja maansiirtoliike K.Timonen Oy:n antama tarjous Sarvikadun urakasta oli hinnaltaan halvin ja tuli valituksi.
- Menettelyn taustalla Lahden kaupungin ja Lahti Aqua Oy:n (Aqua Verkko Oy:n) väliset yhteistyösopimukset, joissa on linjattu yhteishankkeiden toteuttamisesta.
- Yhteistyösopimuksen hankintaoikeudellinen ydinajatus: Jos yhteishanke on yhtiövetoinen ja vesihuoltopainotteinen, yhtiö tekee hankinnan ja koko hankintaan sovelletaan erityisalojen hankintalaki sen sallimissa puitteissa.

→ viite: *erityisalojen hankintalaki 12 § 1-2 mom.*

12 §

Useita toimintoja koskevat hankintasopimukset

Useita toimintoja koskevaan hankintaan sovelletaan sitä toimintoa koskevia säännöksiä, johon liittyen hankinta ensisijaisesti tehdään.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista kuuluu tämän lain soveltamisalaan ja jokin toinen toiminto kuuluu hankintalain soveltamisalaan ja jos on objektiivisesti mahdotonta määritellä, mihin toimintoon hankintasopimus ensisijaisesti kohdistuu, useita toimintoja koskeva hankintasopimus on tehtävä hankintalain mukaisesti.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista kuuluu tämän lain soveltamisalaan ja jokin toinen toiminto ei kuulu tämän lain eikä hankintalain soveltamisalaan ja jos objektiivisesti on mahdotonta määritellä, minkä toiminnon toteuttamiseksi hankintasopimus ensisijaisesti tehdään, useita toimintoja koskeva hankintasopimus on tehtävä tämän lain mukaisesti.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista kuuluu tämän lain soveltamisalaan ja jokin toinen toiminto kuuluu puolustus- ja turvallisuushankintalain soveltamisalaan, useita toimintoja koskeva hankintasopimus on tehtävä puolustus- ja turvallisuushankintalain mukaisesti, jos yhden hankintasopimuksen tekemiselle on objektiiviset perusteet.

Mikä toiminto on hankinnassa ensisijainen?

- EHL 12 § koskee ns. useiden toimintojen sopimuksia, jollaisesta Sarvikadun urakassakin on kysymys.
- ”Useat toiminnot” = rakennusurakka koskee sekä vesihuollon että kadun saneeraamista.
- Vesihuollon osalta urakka kuuluu EHL:n soveltamisalaan ja kadun osalta hankintalain soveltamisalaan.
- Hankinnan ensisijaista kohdetta arvioitava toimintokohtaisen kustannusarvion perusteella. Ensisijaisuuden määrää se, minkä toiminnon kustannukset muodostavat suurimman osan kustannuksista. → viite: MAO 476/17
- Sarvikadulle valitun urakoitsijan antama tarjous: Vesihuollon kustannus 356400 EUR, kadunrakentamisen kustannus 723600 EUR → ensisijaisesti kyseessä kadunrakentamishanke ja hankinta olisi siksi tullut kilpailuttaa hankintalain, ei EHL:n mukaisesti.

Oikeudellinen arvio varsin selkeä:

- Nykyinen toimintatapa lain mukaan (EHL 12 §) ok niissä hankinnoissa, joissa vesihuolto koskeva osuus kustannuksiltaan suurin ja hankinta jää ennakoidulta arvoltaan alle EHL:n kynnyсарvon 5 382 000 euroa.
- Niissä hankinnoissa, joissa kadunrakentamisen osuus on suurin, on noudatettava EHL:n sijasta hankintalakia ja julkaistava aina 150 000 euron ennakoidun arvon ylittävissä hankkeissa kansallinen hankintailmoitus.
- Kun sovelletaan hankintalakia ja kysymyksessä on kansallinen hankinta (rakennusurakat 150 000 – 5 382 000 EUR), on hankintayksiköllä harkintavaltaa kilpailuttamisessa EU-hankintoja enemmän.
- Kaupungin osuudesta tehtävä hallintosääntöön ja hankintavaltuuksiin pohjaava hankintapäätös.
- Katurakenteen kuntotilatiedosta / jäännösarvosta johdettu laskennallinen arvo ei ole hankintaoikeudellisesti merkityksellinen.

- Sarvikadun urakkahankintaa ei ole tehty ilman kilpailutusta.
- Aqua Verkko Oy on kilpailuttanut hankinnan samanaikaisesti kolmen muun vastaavan saneerausurakan kanssa ja valinnut edullisimman tarjoajan.
- Menettelytapa ja sen taustalla oleva yhteistyösopimus on perustettu erityisalojen hankintalain 12 §:ään, katsoen vesihuolto toiminnoksi, jota varten hankinta ensisijaisesti on tehty.
- Asian lähempi oikeudellinen tarkastelu on kuitenkin osoittanut, että menettelytapaa on kehitettävä niiden hankintojen osalta, joissa kadunrakentamiseen kohdistuvat kustannukset ovat selkeästi korkeammat kuin vesihuoltoon kohdistuvat kustannukset.
- Samalla tarkistetaan, että asiaan liittyvä kaupungin päätöksenteko noudattaa hallintosääntöä ja hankintaohjetta.

Lisätietoja

Antti Tieva
TKT, OTM

Mikko Markkula
VT, OTM

info@hankintaratas.fi

p. 040 5385 726

www.hankintaratas.fi

Hankintaratas

Laatua ja tehoa hankintoihin